

บทที่ 1

บทนำ

การฟัง เพลง เป็นสิ่งบันเทิงที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ทั้งนี้ เพราะไม่ว่าจะเป็นงานสร้างสรรค์ งานเทศกาล หรือ ในโอกาสสำคัญใด ๆ ก็ตามที่ต้องการความบันเทิง สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ เสียงเพลง และ เนื่องจากผลของความพยายามและความสามารถของมนุษย์ในการประดิษฐ์ คิดค้น และการพัฒนา สิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ จนทำให้เกิดเทคโนโลยีอันทันสมัยที่สามารถสนองความต้องการความสละสลวยของมนุษย์ชาติ การฟัง เพลง ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากความเจริญดังกล่าว จนกระทั่งปัจจุบันคงไม่มีใครปฏิเสธว่ารูปแบบของการฟัง เพลง ที่ง่าย สละสลวย และมีราคาไม่แพง ก็คือ การฟัง เพลง จากเทป เพลง แบบคาสเซ็ท

ความเป็นมาจากวิทยุถึงแผ่นเสียงและการก้าวเข้าสู่ยุคของเทป เพลง แบบคาสเซ็ท

เมื่อวิทยุทรานซิสเตอร์ เริ่มจะมีบทบาทในรูปแบบกระเป๋าทัวร์ราคาเพียงไม่กี่ร้อยบาทได้ เปลี่ยนจากเครื่องเล่นหุรหราชของคนในสังคมชั้นสูงมาเป็นสินค้ามวลชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม นั่นคือ วิทยุกับชีวิตประจำวันของคนในชนบทและในสังคมเมือง เพราะวิทยุเป็นสื่อสารมวลชนที่สามารถรับฟังและปฏิบัติงานประจำวันได้ แต่การที่นักร้องจะสามารถผ่านเสียงร้องของตนไปสู่คนฟังได้จากรายการวิทยุก็ด้วยการบันทึกเสียงของตนลงในจานเสียง หรือแผ่นเสียง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีต้นทุนและราคาสูง เมื่อแผ่นเสียงที่ทำด้วยครั่ง เข้ามาในเมืองไทยยุคแรก ๆ ก็ สามารถสร้างความสนใจแก่คนทั่วไป เพราะเป็นสิ่งแปลกใหม่ซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นมาก่อน แต่ เพราะมีความยุ่งยากหลายประการในการเล่นแผ่นเสียงที่ทำด้วยครั่ง เช่น การดูแลรักษา เพราะแตกหักง่าย จึงมีการคิดค้นทำแผ่นเสียงด้วยพลาสติกแทนครั่ง เพื่อป้องกัน การแตกหักแต่ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง เพราะจะงอและบิดเบี้ยวเมื่ออยู่ใกล้ความร้อน เทคโนโลยีที่ทำให้เกิดแผ่นเสียง มิได้เป็นของมวลชนอย่างแท้จริงเพราะมีราคาแพง ศิลปินทั้งนักร้องและนักแต่งเพลงจึงต้องใช้ความพิถีพิถันและมีความมั่นใจในผลงานของตนจริง ๆ โดยผลตอบแทนที่ได้รับจะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของ

แผ่นเสียงที่จำหน่ายได้ แต่เนื่องจากตลาดของเครื่องเล่นแผ่นเสียงยังแคบมากเพลงที่โด่งดังจริง ๆ เท่านั้นจึงจะขายได้เป็นหมื่น ๆ แผ่นขึ้นไป ทั้งนี้เพราะปัญหาในเรื่องความสามารถในการเก็บรักษา และมีราคาสูง แต่เมื่อคนยอมรับกันว่าดนตรีและเสียงเพลงเป็นอาหารใจที่ซึมซาบผ่านโสตประสาท และช่วยบรรเทาความตึงเครียดจากการทำงานต่าง ๆ จึงทำให้มีการประดิษฐ์คิดค้นและทดลองผลิต สิ่งใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว วิวัฒนาการต่าง ๆ จึงได้เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงจากการอัดลง แผ่นมาเป็นการอัดลงแถบ ซึ่งเรียกกันว่าเทป ในตอนแรกนั้น "เทป" ก็ยังไม่เป็นที่นิยมของประชาชน นัก ทั้งนี้เพราะเทปในยุคแรกมีขนาดเทอะทะ ราคาแพง เฟื่องจะเริ่มเป็นที่นิยมกันก็เมื่อมีการยื่น ย่อตลับเทปลงมาจนเล็ก แบบที่เรียกว่า "คาสเซต"

เทปบันทึกเสียงแบบคาสเซต หรือเทปคาสเซต หมายความว่า แถบแม่เหล็กหรือแถบเทป ซึ่งถูกบรรจุในกล่องมีลักษณะเป็นเทปสี่เหลี่ยมรูป ล้อม้วนเทป ม้วนส่งและม้วนรับอยู่ในกล่องเดียวกัน ขนาดกล่องเป็นแบบมาตรฐานมีขนาด $\frac{3}{8} \times 2\frac{1}{2} \times 4$ นิ้ว

เทปเพลงแบบคาสเซตที่วางจำหน่ายทั่วไปในขณะนี้ ได้แก่ เทปคาสเซตเพลงไทย ล่ากล เทปคาสเซตเพลงไทยลูกทุ่ง เทปคาสเซตเพลงล่ากล และเทปเพลงบรรเลง เป็นต้น

ความหมายของเพลงไทยล่ากล

เพลงไทยล่ากล หมายความว่า เพลงที่ผู้ประพันธ์ทำนองขึ้นตามหลักของดนตรีล่ากลบันทึก ไว้ด้วยโน้ตล่ากลและประพันธ์คำร้องเป็นภาษาไทย¹

ในบรรดาเพลงไทยที่ได้รับการบันทึกเสียงลงแถบเทปแบบคาสเซตนั้น เพลงไทยล่ากล จัดเป็นแนวเพลงที่น่าสนใจมากที่สุดประเภทหนึ่ง เพราะนับเป็นศิลปะที่ไม่เก่าแก่หนักแต่กลับมีวิวัฒนาการมากจนสามารถก่อตัว สร้างตัวขึ้นมาจนเป็นตัวของตัวเองอย่างสมบูรณ์ จนกระทั่งอาจกล่าว ได้ว่าเพลงไทยล่ากลกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทย โดยมีปัจจัยหลายประการ ได้แก่ เทคโนโลยีที่ทำให้เกิดเทปคาสเซตและเทคโนโลยีที่ทำให้วิทยุธรรมดากลายมาเป็นวิทยุที่สามารถ

¹ ลุตใจ ทศพร, แบบเรียนศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา (กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2522), หน้า 105

เล่นเทปแบบคาสเซตได้ ช่วยยืดอายุให้เพลงไทยล้ากาลได้แพร่หลายจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลเป็นสิ่งบันเทิงที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ฟัง เพลงที่มีราคาไม่แพงจนเกินไป เมื่อทุกคนยอมรับนำไปสู่การผลิตเป็นจำนวนมากกลายเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตขึ้นตามความต้องการที่มีมากขึ้น การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมีการโหมโฆษณาในทุก ๆ สื่อ ทั้งนี้เพราะเป็นธุรกิจที่ให้ผลประโยชน์มากมายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและศิลปิน จัดเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer goods) ที่ควรจะให้ความสนใจศึกษาหาข้อเท็จจริงเป็นอย่างยิ่ง ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่ง ซึ่งจากผลของการศึกษาในเรื่องนี้จะทำให้ทราบว่านิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลที่วางจำหน่ายในตลาดปัจจุบัน และมีปัจจัยหรือหลักเกณฑ์อย่างไรในการตัดสินใจซื้อ เพื่อจะเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจในเรื่องนี้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผลิตและผู้จำหน่ายในการกำหนดกลยุทธ์ส่วนผลัมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลให้เหมาะสมต่อไป

* วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครต่อเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาล
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการขายที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการเลือกซื้อเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน

1. นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่คิดว่าเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาลที่มีราคาแพงจะมีคุณภาพดีกว่าพวกที่มีราคาถูก
2. วิธีการส่งเสริมการขายที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการซื้อเทปคาสเซตเพลงไทยล้ากาล

ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร คือ การโฆษณาโดยใช้สื่อโทรทัศน์

3. ปัจจัยสำคัญที่สุดในการเลือกซื้อเทปคาสเซตเพลงไทยสากลของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครขึ้นอยู่กับความชอบในเนื้อร้อง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีขอบเขตดังนี้ คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหาที่ทำการศึกษา

คำว่า "ความคิดเห็น" ในการศึกษาจะหมายถึง การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เทปคาสเซตเพลงไทยสากลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณภาพของเทปคาสเซตเพลงไทยสากลที่วางจำหน่ายในตลาดปัจจุบัน ราคา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพและราคา และส่วนประกอบอื่น ๆ ของเทปคาสเซตเพลงไทยสากล ตลอดจนการศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการจำหน่ายและสถานที่จำหน่าย ซึ่งก็คือส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการตลาดทั้งหมด

คำว่า "เทปคาสเซตเพลงไทยสากล" หมายถึง แถบเทปที่บันทึกเสียงเพลงประเภทเพลงไทยสากล (Modern Thai popular music) ในแบบกล่อง (Cassettes) ซึ่งมีขนาด $\frac{3}{8} \times 2\frac{1}{2} \times 4$ นิ้ว

2. ขอบเขตของพื้นที่ทำการศึกษา

ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เฉพาะสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

แหล่งที่มาของข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูล แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 ข้อมูลที่เก็บจากผู้บริโภค การศึกษานี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้วิธีการวิจัยสนามเป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจความคิดเห็น โดย

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นได้ศึกษาจากตำราการวิจัยต่าง ๆ จากวิทยานิพนธ์ คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้เข้าใจถึงลักษณะของเพลงไทยล้ากลอย่างถูกต้อง จึงมีคำถามเกี่ยวกับนักร้องและวงดนตรีที่ชอบ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้นั้นมาจากผู้ที่เคยซื้อและมีความรู้เกี่ยวกับเพลงไทยล้ากลแบบคาสีเซทอย่างแท้จริง เมื่อทำการร่างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ทดลองสอบถามกับนิสิตปริญญาตรีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อทำการทดสอบความเข้าใจคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามเพื่อนำมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแบบสอบถามเพื่อออกใช้งานสัปดาห์ต่อไป จากนั้นก็นำแบบสอบถามที่ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วออกแจกแก่นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เฉพาะสถานศึกษาที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และเก็บคืนทันทีเมื่อผู้ตอบตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

1.2 ข้อมูลที่ได้โดยตรงจากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย รวมทั้งผู้มีความรู้ในเรื่องของตลาดเพลงแบบคาสีเซท ในเรื่องเกี่ยวกับสภาพตลาดการผลิต ส่วนผสมทางการตลาด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลประเภทนี้ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสารต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับดนตรีและเพลงไทยล้ากล

หลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีเป็นจำนวนมากจึงไม่ล่ำมารถที่จะเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดได้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้จึงต้องทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากร

ประชากรของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นนักศึกษาทั้งหมดซึ่งกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความรวมทั้งสิ้น 18 สถาน² ได้แก่

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²ที่มาจากทบวงมหาวิทยาลัย

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยมหิดล
5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - วิทยาเขตประสานมิตร
 - วิทยาเขตปทุมวัน
 - วิทยาเขตบางเขน
 - วิทยาเขตพลศึกษา
7. มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 - วิทยาเขตลาดกระบัง
 - วิทยาเขตพระนครเหนือ
 - วิทยาเขตธนบุรี
9. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
10. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
11. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
12. วิทยาลัยเทร็ก
13. วิทยาลัยศรีสะเกษ
14. วิทยาลัยเทคนิคสยาม
15. วิทยาลัยศรีปทุม
16. วิทยาลัยหัวเฉียว
17. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
18. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

กำหนดตัวอย่างโดยการสุ่มเลือกสถาบันต่าง ๆ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน

10 สถาบัน เพื่อทำการแจกแบบสอบถาม ได้แก่

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
5. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
6. มหาวิทยาลัยมหิดล
7. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
8. มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
10. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้เขียนกำหนดตัวอย่าง 500 ตัวอย่าง จาก 10 สถาบันการศึกษาดังกล่าว โดยให้พนักงานแจกแบบสอบถามรวม 4 คน ซึ่งมีความเข้าใจในแบบสอบถามเป็นอย่างดีแล้วไปทำการแจกแต่ละสถาบัน โดยแจกบริเวณที่มีนักศึกษาในบริเวณนั้น ๆ เป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณห้องสมุดของสถาบัน โรงอาหาร หรือประตูทางเข้าออก เพื่อให้แบบสอบถามที่ได้มีการกระจายมากที่สุด กำหนดให้แจกแบบสอบถามประมาณ 55 ฉบับในแต่ละสถาบันโดยเริ่มแจกในราวเดือนธันวาคม 2528 และเสร็จสิ้นในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2529

เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้ว ได้ทำการคัดแบบสอบถามฉบับที่ไม่สมบูรณ์และที่ไม่สามารถประเมินผลได้ออกไป จึงได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 500 ฉบับ
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อเพลงคาสเซตเพลงไทยสากล
2. เพื่อทราบถึงวิธีการส่งเสริมการจำหน่ายที่มีอิทธิพลต่อการซื้อเพลงคาสเซตเพลงไทยสากลของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อทราบถึงปัจจัยสำคัญที่นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครใช้ในการเลือกซื้อเพลงคาสเซตเพลงไทยสากล
4. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตและจำหน่าย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการธุรกิจนี้ได้นำไปแก้ไข ปรับปรุง และวางกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ใช้รวบรวมข้อมูลโดยการคิดเทียบเป็นร้อยละ

ค่าจำกัดความของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เทปคาสเซตเพลงไทยสากล หมายถึง แถบเทปแม่เหล็กที่มีความกว้าง $\frac{1}{8}$ นิ้ว ที่ถูกบันทึกเสียงเพลงไทยสากล (Modern Thai popular music) ซึ่งถูกบรรจุไว้ในกล่อง (Cassette) ซึ่งมีขนาด $\frac{3}{8} \times 2\frac{1}{2} \times 4$ นิ้ว

ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึง ความเชื่อ การสรุปผลหรือการตัดสินใจพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ก่อตัวขึ้นภายในจิตใจของแต่ละบุคคล หรือเป็นการแสดงออกโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีวิสัยทัศน์ของตนเอง หรือมีคำแนะนำเฉพาะเรื่องโดยยึดถือความรู้และประสบการณ์ของบุคคลนั้นเป็นหลัก โดยไม่จำเป็นต้องเอาความรู้ที่ถูกต้องหรือข้อพิสูจน์ใด ๆ มาพิสูจน์

"Opinion could be a belief or judgement formed in mind of an individual or a formal expression by an expert of his judgement or advice about a particular matter based on that individual's knowledge and experiences. It is not substantiated by positive knowledge or proof." ³

³PETER DAVIES, THE AMERICAN HERITAGE DICTIONARY OF THE ENGLISH (NEW YORK : DELL Publishing Co., Inc., 1977), pp. 499.